

Reizen met De Lijn doe je zo!

Lessenpakket 1e + 2e graad secundair

INHOUD

1 Hoe reizen?	3
1 Waar moet ik heen?	3
2 Hoe geraak ik waar ik wil zijn?	6
3 Hoe betaal ik mijn rit?	8
2 Veiligheid	9
1 Waar ziet de bestuurder mij?	9
2 Hoe snel kan de bestuurder afremmen?	11
3 Wanneer hebben tram en bus voorrang?	15
4 Hoe zorg ik dat ik geen ongeval krijg?	19
3 Respect	21
1 Hoe ben ik een respectvolle reiziger?	21
2 Wat zijn de gevolgen van vandalisme?	24
3 Wat doe ik bij agressie?	26
4 Welke boetes hangen er vast aan ongepast gedrag?	28
4 Eropuit met De Lijn	33
5 Doe de quiz!	37

Legende

1^e graad

2^e graad

vergroten

oefening

interactieve oefening

Dit educatieve project is een initiatief van De Lijn en werd gerealiseerd door Uitgeverij Averbode.

Concept & auteur De Lijn en Martine Schevernels • **Illustraties** Laura Janssens • **Foto's** De Lijn, Stefaan Van Hul, Shutterstock, iStock, Belga Images • **Beeldbewerking** Chris Beelen • **Eindredactie** Tina Van de Leur • **Vormgeving** Anne Denivel • **Project Manager** Liesbeth Pairoux

DD7939

a uitgeverij
averbode

1 Hoe reizen?

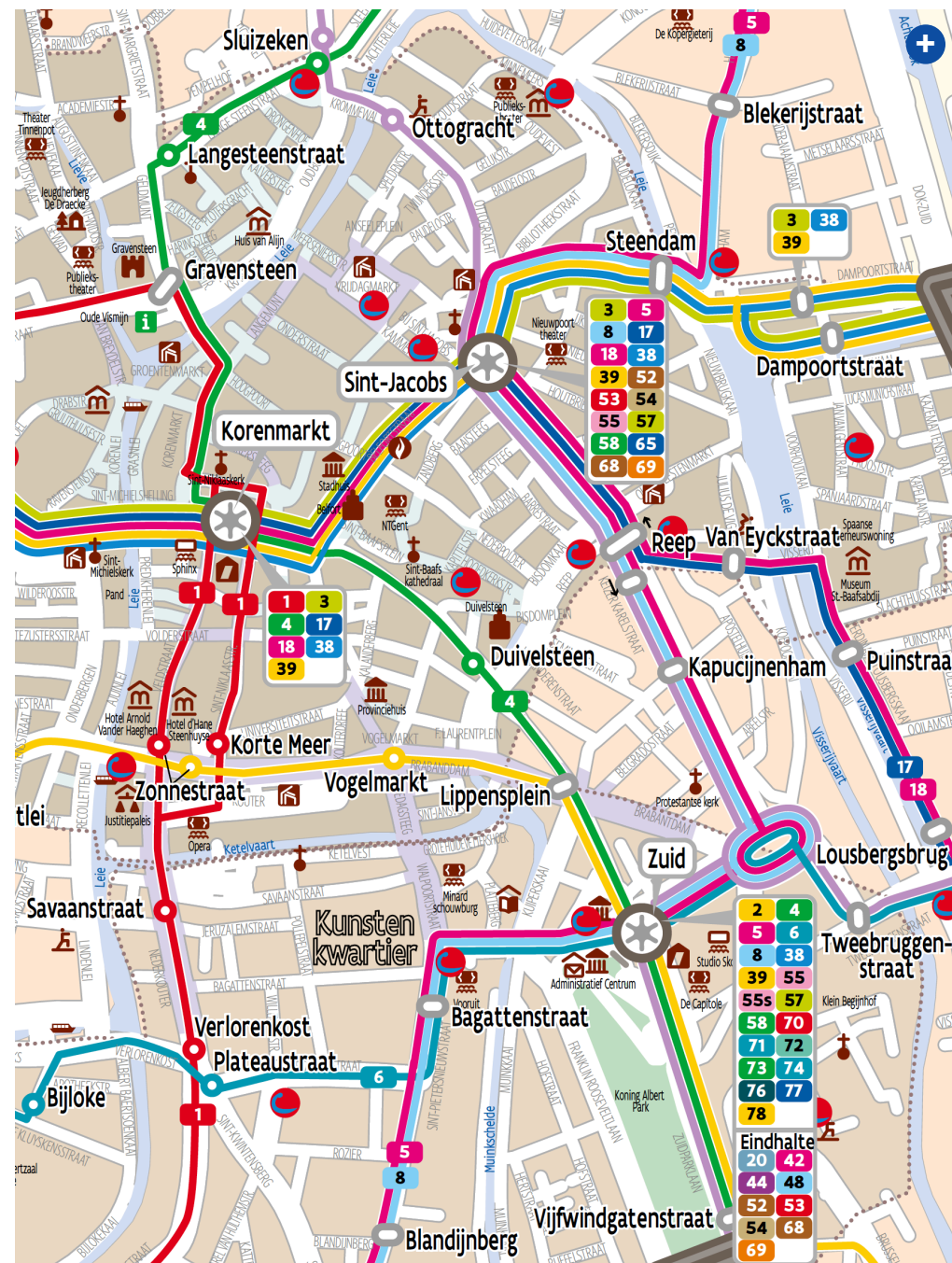
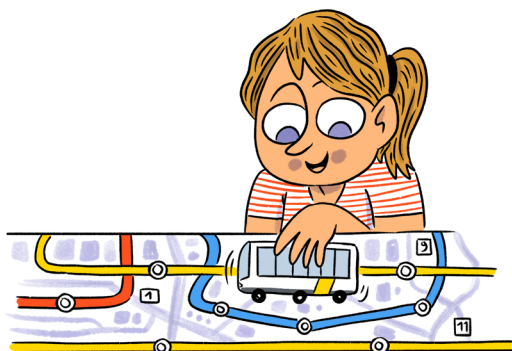
1. Waar moet ik heen?

Een netplan en een tramschema heb je vast al eens bekeken terwijl je stond te wachten op de bus of op weg was naar de tram. Misschien zag je zelfs al een poster van een perronindeling?

HET NETPLAN

Een netplan is een plan met alle bus- en tramlijnen van een stad of een regio. Op een netplan vind je heel wat informatie.

▶ Bekijk het netplan van Gent stad. Wat vind je er allemaal op terug?

HET TRAMSHEMA

Sommige steden hebben een uitgebreid tramnetwerk. Dat wordt weergegeven in een tramschema. Het woord zegt het zelf: het is een schematische voorstelling van de tramlijnen.

▶ **Bekijk het tramschema van Gent stad. Welke overeenkomsten en verschillen ontdek je als je het tramschema vergelijkt met het netplan?**

Overeenkomsten:

Verschillen:

3

P+R Merksem

- P+R Merksem
- Ringlaan
- Rerum Novarum
- Victor Ruysen
- Oudebarrel
- Barrakrecht
- Burgemeester Hof
- Gasthuishoeve
- Sport
- Schiphoofd
- Handel
- Elisabeth
- Astrid
- Opera
- Heir
- Groenplaats
- Van Eeden
- A. Van Cauwelaert
- Sporthal
- P+R Linkeroever
- Schep Vreugde
- Verbrandendijk
- Van Goy
- Hof Ter Rijen
- Hof Melsele
- P+R Melsele

5

Wijnegem

- Fortveld
- Schipbeenden
- Wijnegem Shopping Center
- Ertbrugge
- Ruggenveld
- Prins Van Oijk
- Van Overmeire
- Ruggenveldlaan
- Hermans
- Antwerp Stadion
- Clara Snellings
- Craybeck
- Confortale
- Lakborrel
- Tan Eekhoeve
- Sportpaleis
- Huiswijn
- A. Van Cauwelaert
- Handel
- Elisabeth
- Astrid
- Opera
- Heir
- Groenplaats
- Van Eeden
- Huiswijn
- A. Van Cauwelaert
- Sporthal
- P+R Linkeroever

9

Eksterlaar

- Eksterlaar
- Jozef Verboven
- Cruysel
- Te Bollaerpark
- De Preter
- Apollo
- Groenboek
- Berchem Station
- Cuperus
- Zurenberg
- Hermans
- Diamant
- Opera
- Heir
- Groenplaats
- Van Eeden
- Huiswijn
- A. Van Cauwelaert
- Sporthal
- P+R Linkeroever

15

P+R Boechout

- P+R Boechout
- Hof Savellout
- Kaphaan
- Kerkstraat
- Station Oude God
- Gemeenteplein
- Vredesplein
- Geveest
- Kijpers
- Fruithoflaan
- Pulhof
- Jan Moenkens
- Koninginlaan
- Sint-Wilibrordus
- Driekoningen
- De Herode
- Harmonie
- Lange Leemstraat
- Plassen
- Opera
- Heir
- Groenplaats
- Van Eeden
- Huiswijn
- A. Van Cauwelaert
- Sporthal
- P+R Linkeroever

WIST JE DAT?

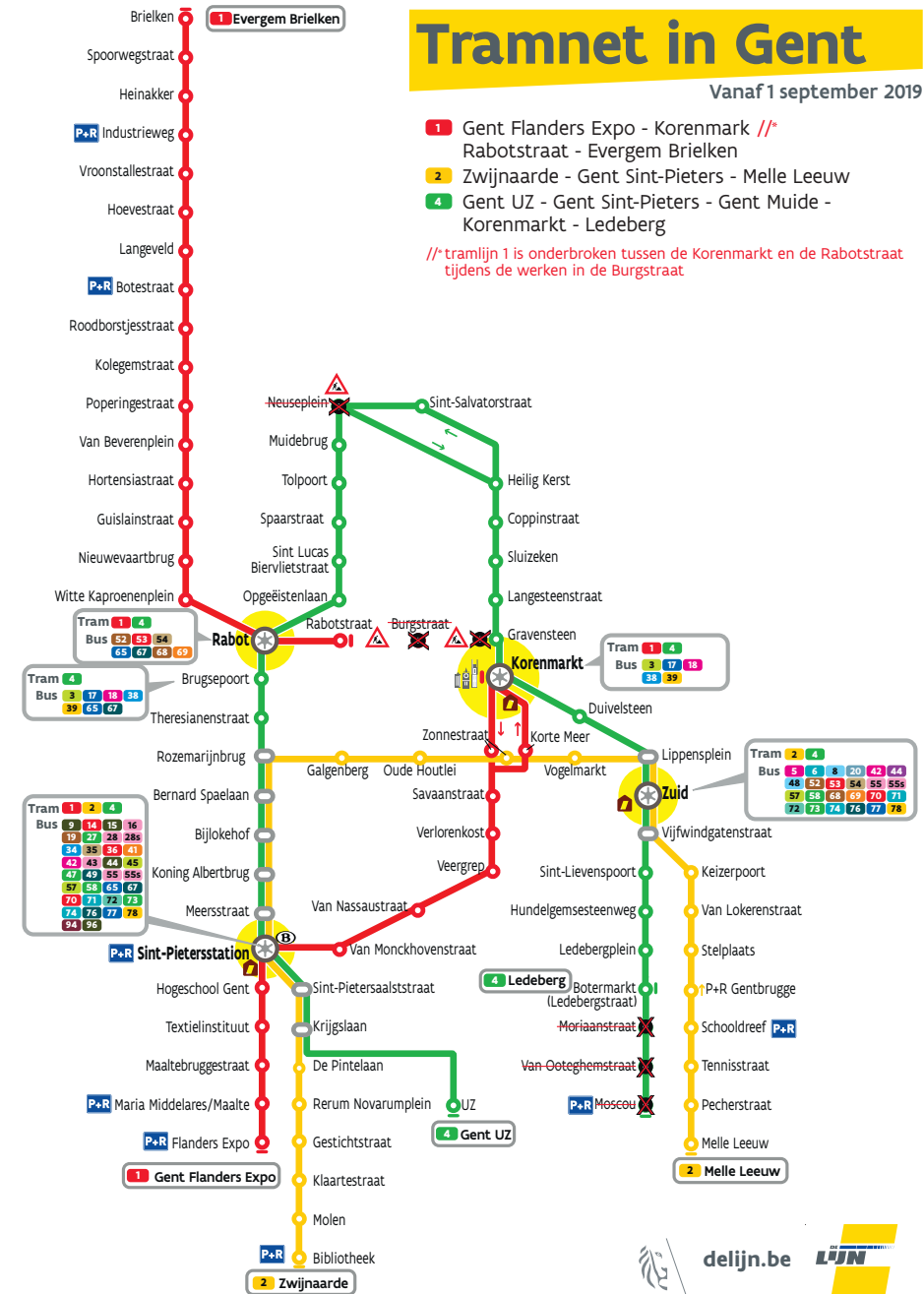
Deze borden vertellen je meer over de rijrichting van de tram. De haltes met de zwarte bolletjes liggen nog voor je.

Tramnet in Gent

Vanaf 1 september 2019

- 1** Gent Flanders Expo - Korenmark //*
- 2** Zwijnaarde - Gent Sint-Pieters - Melle Leeuw
- 4** Gent UZ - Gent Sint-Pieters - Gent Muide - Korenmarkt - Ledeberg

//* tramlijn 1 is onderbroken tussen de Korenmarkt en de Rabotstraat tijdens de werken in de Burgstraat

DE PERRONINDELING

Op sommige plaatsen, zoals aan een groot treinstation, kun je heel wat bussen en trams nemen om verder te reizen. Een perronindeling kan je helpen om zo snel mogelijk de juiste vertrekplaats van de bus of tram te vinden.

Op een perronindeling kun je zien waar de perrons zijn en welke bussen of trams aan welk perron vertrekken.

▶ Bekijk de perronindeling aan het treinstation Gent Sint-Pieters. Welke nummers zijn buslijnen en welke zijn tramlijnen?

Het netplan en het tramschema van Gent stad kunnen je helpen.

1 Gent Flanders Expo – Korenmarkt perron 2

2 Melle Leeuw – Zwijnaarde perron 18

34 Wetteren – Gent – Latem – De Pinte/St-Martens-Leerne perron 19

4 Ledeberg – Gent UZ perron 18

36 Zele – Gent – Latem – De Pinte/St-Martens-Leerne perron 4

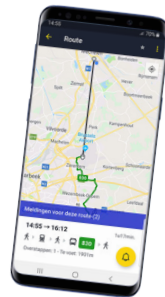
43 Gent Blaarmeersen – Melle Caritas – Bottelare perron 10

2. Hoe geraak ik waar ik wil zijn?

Het is weekend. Je spreekt met je vrienden af om samen naar de film te gaan. Jullie ontmoeten elkaar aan de bioscoop. Jouw vrienden zijn het gewend om met het openbaar vervoer te reizen, maar jij hebt dat nog nooit alleen gedaan. Je geeft het niet toe, maar je vindt het een beetje spannend. Hoe weet je nu welke bus of tram je moet nemen? Om hoe laat zul je moeten vertrekken?

ROUTEPLANNER VAN DE LIJN

De Lijn heeft daarvoor een handig hulpmiddel: de **routeplanner**. Die vertelt jou online of via een app hoe je met het openbaar vervoer op je bestemming raakt.

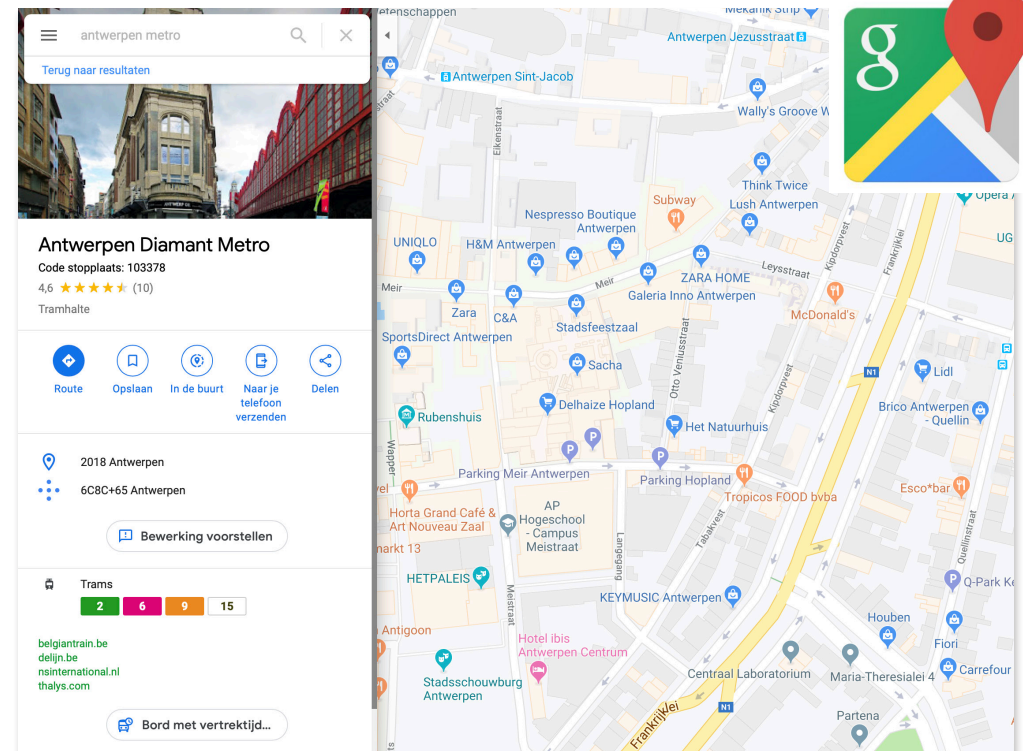
▶ Je route plannen doe je zo! Bekijk samen het filmpje.

ROUTEPLANNER VAN GOOGLE MAPS

Google Maps heb je waarschijnlijk al weleens gebruikt. Wist je dat Google Maps je ook kan tonen hoe je met het openbaar vervoer naar je bestemming kunt reizen?

▶ Check het how to-filmpje.

WIST JE DAT?

Elke halte heeft een uniek nummer en een eigen naam.

GERAAK JE ER?

Heb je goed opgelet tijdens de filmpjes? Dan kun je nu zelf aan de slag gaan om een route te plannen met het openbaar vervoer.

Los de opdrachten op.

- Voer de opdrachten uit aan de computer of op je smartphone.
- Probeer zowel de routeplanner van De Lijn als van Google Maps uit.
- Voor opdracht 1 en 2 kies je de eerstvolgende zaterdag als datum. Voor opdracht 3 kies je de eerstvolgende woensdag.
- Denk je dat je de juiste reisweg hebt gevonden? Laat je leerkracht dan controleren.
- Vertel aan je leerkracht hoe je moet reizen, waar je eventueel moet overstappen en om hoe laat je moet vertrekken.

Extra

Ben je sneller klaar? Los dan ook opdracht 4 op.

1 Je hebt een nieuwe vriend(in) waar je erg verliefd op bent. Dit is jullie eerste echte date, dus je wilt zeker niet te laat komen.

VAN

Blancefloerlaan 43
2050 Antwerpen

NAAR

Kinopolis Antwerpen
Groenendaallaan 394
2030 Antwerpen

AANKOMST

19 uur

2 Je favoriete voetbalclub heeft het dit seizoen heel goed gedaan. Het is zover: ze spelen de finale. Natuurlijk wil jij geen seconde missen van de wedstrijd.

VAN

Koningsplein 1
2500 Koningshooikt

NAAR

AFAS stadion
Ziekebeemdenstraat 5
2800 Mechelen

AANKOMST

13.30 uur

3 Je zeurt je ouders al een tijdje de oren van het hoofd: je wilt een fitnessabonnement. Op je verjaardag ben je in de wolken want je mag een jaar lang op woensdagnamiddag gaan fitnessen!

VAN

Mechelsesteenweg 401
3020 Herent

NAAR

Fitness
Vital De Costerstraat 19
3000 Leuven

AANKOMST

15 uur

4 Je viert je goed eindrapport samen met je vrienden. Jullie beslissen om een dag naar een pretpark te gaan. Je maakt enkel gebruik van de bus en de tram om daar te geraken.

VAN

Frederik van Eedenplein
2050 Antwerpen

NAAR

Pretpark
Olensteenweg 45
2460 Kasterlee

AANKOMST

10 uur

3. Hoe betaal ik mijn rit?

▶ Bekijk samen het busfilmpje.

Nu je weet hoe je op je bestemming geraakt en waar je op de bus moet instappen, moet je nog uitzoeken hoe je betaalt voor je rit. De Lijn heeft heel wat **verschillende vervoerbewijzen** waaruit je kunt kiezen.

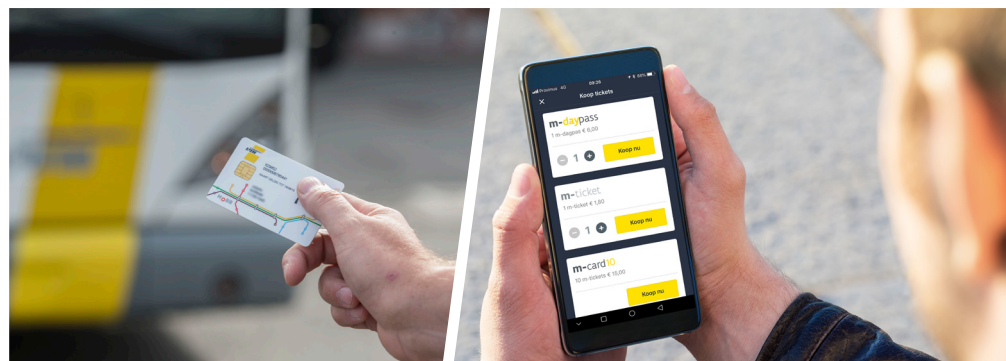
Om te weten welk vervoerbewijs het meest geschikt is, moet je met een aantal zaken rekening houden. Reis je alleen of met een grote groep? Gebruik je het openbaar vervoer af en toe of bijna elke dag? Ga je op daguitstap of verblijf je enkele dagen in een stad? Koop je graag een ticket op voorhand? Heb je een smartphone of een gsm? De antwoorden op dat soort vragen helpen je bij de keuze van het juiste vervoerbewijs.

SOORTEN VERVOERBEWIJZEN

▶ Ga zelf op zoek naar info over een vervoerbewijs van De Lijn.

Je leerkracht geeft je een speelkaart of een briefje met een nummer van 1 tot 10. Het nummer op jouw kaart komt overeen met een vervoerbewijs hiernaast (er zijn er uiteraard nog andere).

Ga op <https://www.delijn.be/nl/content/vervoerbewijzen/tickets/> op zoek naar jouw vervoerbewijs. Beantwoord de vragen op een blad papier of maak een korte presentatie. Stel daarna jouw vervoerbewijs voor aan je klasgenoten.

1 ticket
Kostprijs?
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

2 ticket heen en terug
Kostprijs?
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

3 10-rittenkaart
Kostprijs?
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

4 50-rittenkaart
Kostprijs?
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

5 dagticket
Kostprijs?
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

6 3-dagen-ticket
Kostprijs?
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

7 groepsticket
Kostprijs?
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

8 Fietsticket (Kusttram)
Kostprijs?
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

9 ticket + toeristische uitstap
Kostprijs?
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

10 euregio-ticket
Kostprijs,
Waar kopen?
Hoe gebruiken?

Veiligheid

1. Waar ziet de bestuurder mij?

Jonge fietser (17) overleden bij dodehoekongeval in Kapelle-op-den-Bos

M.D. belandt na school onder bus die vol schoolkameraadjes zit.

Bron: Het Laatste Nieuws 07/12/2018

Meisje (17) op de fiets ernstig gewond bij ongeval met vrachtwagen in Gent

Bron: Het Nieuwsblad 11/06/2018

Fietsster (28) in Leuven overleden na dodehoekongeval met vrachtwagen

Bron: Het Nieuwsblad 11/07/2018

ROND HET VOERTUIG

Elk jaar gebeuren er in België gemiddeld **vijftig dodehoekongevallen** met kwetsbare weggebruikers. De slachtoffers daarvan zijn bijna allemaal **fietsters**. Bij de ongevallen zijn meestal **vrachtwagens** betrokken, maar soms ook **bussen**. Vooral oudere mensen en jongeren tussen elf en twintig jaar zijn erg kwetsbaar.

Naar: VSV, BIVV

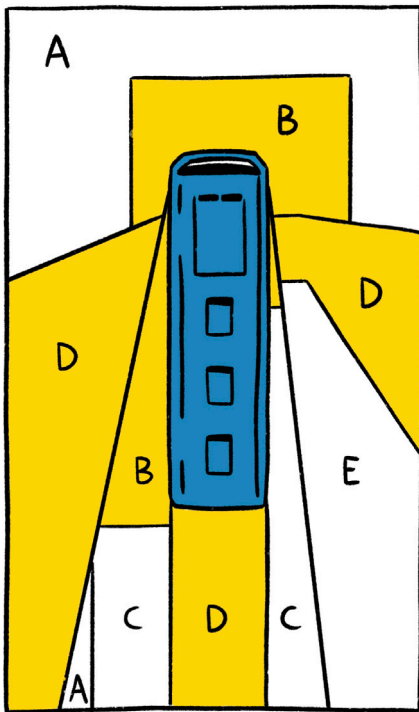
▶ Reken uit.

- 1 50 % van de dodehoekongevallen loopt niet goed af.
Dat zijn dus ongevallen waarbij de gevolgen ernstig zijn.
- 2 Van de slachtoffers overlijdt 1/5 tijdens of kort na het ongeval.
Dat zijn dus mensen.
- 3 Bij 1/4 van die ernstige ongevallen houdt het slachtoffer er zware verwondingen aan over.
Dat zijn dus ongeveer mensen.

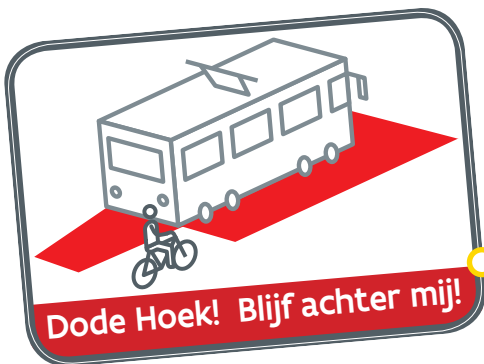
Nu weet je waarom de dode hoek zo gevaarlijk kan zijn. Weet je ook wat je zelf kunt doen om ervoor te zorgen dat de chauffeur jou altijd ziet?

▶ Bekijk samen dit dode hoekfilmpje en de afbeelding hieronder.

- A = volledig zicht
- B = beperkt zicht
- C = geëist zicht met hoofdspiegels volgens de EU-normen
- D = dode hoek
- E = zicht met breedtespiegel (vervormd/verkleind)

DOEN!

Ben je een fietser of voetganger? Begeef je dan niet naast de bus of tram, maar blijf erachter en langs de rechterkant. Zo kan de chauffeur je in de zijspiegel zien en ben je veilig.

Let op!

Een bus wijkt bij het afslaan naar rechts meestal eerst naar links uit om dan de bocht te kunnen nemen. Bij een scherpe bocht vanuit stilstand zwaait de achterkant van de bus uit. Die komt zo soms over het fietspad of het voetpad. Om de andere weggebruikers daarop attent te maken hangt er op de achterkant van de bus een duidelijke sticker.

Zwenkt uit

WIST JE DAT?

De voorste wielen van de bus staan achter de zitplaats van de chauffeur. Daardoor kan een voorzwaai ontstaan: de bus komt bij een bocht met de voorkant over het fietspad of het voetpad.

▶ Laat je zien in het verkeer! Sleep elke tip naar de juiste afbeelding.

IN HET VOERTUIG

▶ Bekijk dit filmpje uit Japan. Herkenbaar?

Op sommige momenten lijkt het alsof iedereen tegelijk dezelfde bus of tram wil nemen. Even wat langer wachten doen de meeste reizigers liever niet. In de drummende massa wordt er soms geroepen: 'Hallo, schuif eens door! Vooraan is er nog plaats!' Jij weet vanaf nu beter. Je kunt dan antwoorden: 'Er is géén plaats meer, want vooraan bij de chauffeur staan is gevaarlijk'.

WANT

De chauffeur wordt afgeleid door de mensen en het lawaai. Daardoor kan de chauffeur zich moeilijk **concentreren**. Als er mensen naast hem/haar staan, kan de chauffeur ook niet meer door de ramen opzij kijken. Daardoor kan hij/zij de **verkeerssituatie** minder goed inschatten.

DUS

Respecteer de **rode streep** of het **rode vlak** vooraan. Dat is in het belang van je eigen veiligheid en die van anderen in en rond de bus of tram.

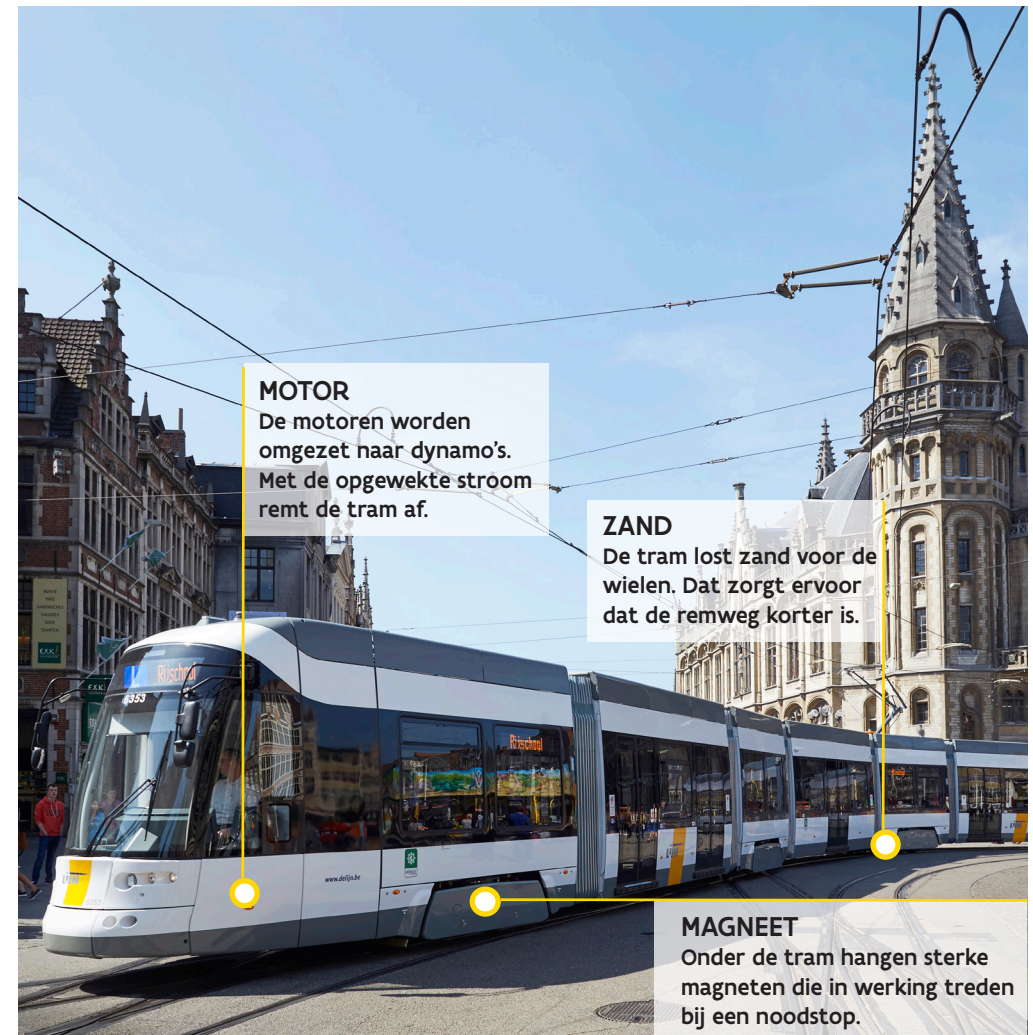

▶ Kijk aandachtig naar het whodunit filmpje. Vind jij de verschillen?

2. Hoe snel kan de bestuurder afremmen?

DE TRAM

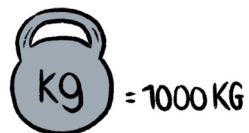
Het lijkt alsof een tram bijna niet remt wanneer hij een obstakel nadert. Dat is maar schijn. Een tram is geen motorvoertuig en heeft dan ook een heel ander remsysteem. Wist je dat een tram zelfs **drie remsystemen** heeft?

Ondanks die drie krachtige remsystemen is de remafstand van een tram toch een stuk langer dan die van een auto. Ook de weersomstandigheden spelen een belangrijke rol: regen, ijs of bijvoorbeeld bladeren op de sporen hebben veel invloed op de remafstand.

► Kijk naar deze remtest. Duurt het lang voordat de tram stilstaat? Bekijk daarna de vergelijking hieronder.

snellheid	remafstand
30 km/u	4,5 m
50 km/u	26 m

snellheid	remafstand
30 km/u	39 m
50 km/u	96 m

DE BUS

De stopafstand van een bus kun je vergelijken met die van een auto. Als het geregend heeft, is het wegdek nat en is de remweg langer.

stopafstand	
bij een droog wegdek	$\frac{\text{snellheid}}{10} \times \frac{\text{snellheid}}{10}$
bij een nat wegdek	$\left[\frac{\text{snellheid}}{10} \times \frac{\text{snellheid}}{10} \right] \times 1,5$

► Reken uit.

1 Een bus rijdt met een snellheid van 30 km/u. De bus moet stoppen voor een kind dat opeens de baan oversteekt. Bereken de stopafstand.

.....

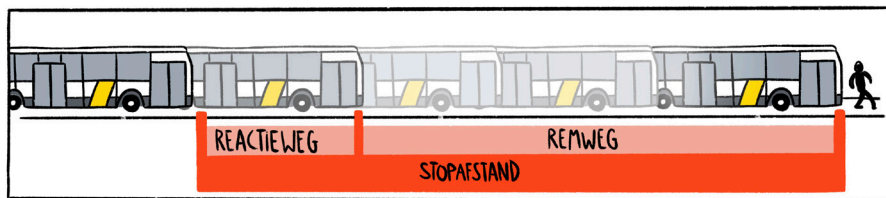
2 Het regent al de hele dag. Een jonge fietser luistert naar muziek op zijn hoofdtelefoon. Hij hoort de aankomende bus niet en steekt de weg over. De bus rijdt aan een snellheid van 70 km/u en moet plots stoppen. Bereken de stopafstand van de bus.

.....

3 Enkele jongeren zijn aan het trekken en duwen op het voetpad. Opeens valt een van de jongens op de straat. Op een afstand van 30 m nadert er een bus met een snellheid van 60 km/u. Kan de buschauffeur een aanrijding vermijden?

.....

.....

Zoals je op de afbeelding kunt zien, bestaat de **stopafstand** uit twee delen: de **reactieweg** en de **remweg**.

reactieweg = de afstand die de bus aflegt tussen het moment dat de chauffeur opmerkt dat hij/zij moet stoppen en het moment dat hij/zij op de rem drukt. De tijd tussen het opmerken en het remmen heet 'reactietijd' en duurt onder normale omstandigheden één seconde.

remweg = de weg die de bus nog aflegt vanaf het moment dat de chauffeur de rem heeft ingedrukt.

stopafstand	
reactieweg (bij een reactietijd van één seconde)	remweg
snelheid : 10 x 3	bij een droog wegdek $\left[\frac{\text{snelheid} \times \text{snelheid}}{10} \right] : 2$
	bij een nat wegdek $\left[\frac{\text{snelheid} \times \text{snelheid}}{10} \right] : 2 \times 1,5$

Reken uit.

- 1 Een bus rijdt in de bebouwde kom aan de maximaal toegelaten snelheid. Het is een zonnige dag en enkele kinderen voetballen op het pleintje. Wanneer hun bal de straat oprolt, loopt een van de kinderen zonder te kijken de weg op. De buschauffeur is heel alert en remt meteen. Bereken de stopafstand van de bus.

reactieweg =

.....

remweg =

.....

stopafstand =

.....

- 2 Op de snelweg rijdt een bus met een snelheid van 90 km/u. Het regent hard. Plots moet de buschauffeur stevig op de rem drukken, omdat er vlak voor hem een aanrijding gebeurt tussen twee auto's. Bereken de stopafstand van de bus.

reactieweg =

.....

remweg =

.....

stopafstand =

.....

- 3 Er zitten enkele druktemakers op de bus. De chauffeur moet de jongeren tot de orde roepen en heeft daarom moeite om haar aandacht bij het verkeer te houden. De bus rijdt met een snelheid van 60 km/u. Op 40 m voor haar ziet de chauffeur een oudere man oversteken. Omdat de jongeren de buschauffeur afleiden, is de reactietijd trager dan anders: het duurt nu twee seconden voordat ze de rem helemaal indrukt. Zal de chauffeur een ongeval kunnen vermijden?

reactieweg =

.....

remweg =

.....

stopafstand =

.....

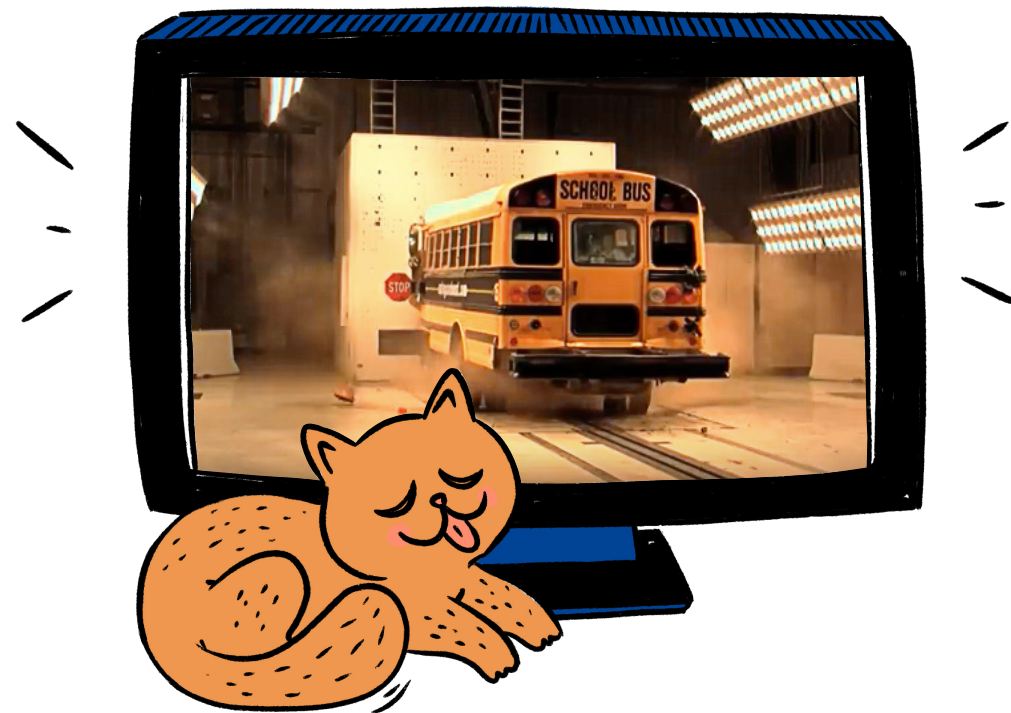
.....

WIST JE DAT?

Een buschauffeur moet al zijn/haar aandacht bij het rijden en het verkeer kunnen houden. Respecteer dat en **gedraag je kalm** op de bus. Correct en rustig in de bus zitten levert niet enkel een voordeel op voor de chauffeur. Je hebt er zelf ook baat bij.

▶ **BAM! Bekijk deze crashtest.**

Wat er mis is met de zithouding van de passagiers?

.....
.....
.....

Wat kunnen de gevolgen zijn?

.....
.....
.....

3. Wanneer hebben tram en bus voorrang?

DE TRAM

▶ Heeft de tram altijd voorrang? Ontdek het hier.

▶ Ken jij de verkeersregels van de tram? Omcirkel hier het juiste antwoord of maak de interactieve oefening.

1 Mag je de trambedding gebruiken?

- A Nee, een trambedding mag je nooit gebruiken.
- B Ja, je mag er parkeren als het echt niet anders kan.
- C Ja, je mag er je hond uitlaten omdat het niet erg is als hij zijn behoefte daar doet.
- D Ja, als het perron vol staat met mensen mag je in de bedding staan om op de tram te wachten.

2 Moet de fietser opzij voor de tram?

- A Ja, de tram heeft altijd voorrang.
- B Ja, als de chauffeur aan de bel trekt moet je met je fiets snel aan de kant gaan, anders hinder je de tram.
- C Nee, je mag gewoon verder fietsen en je hoeft je van de tram niets aan te trekken.
- D Ja, maar enkel als je veilig opzij kunt gaan, moet je ruimte maken om de tram door te laten.

3 Mogen deze voetgangers oversteken?

- A Nee, de tram heeft altijd voorrang, zelfs wanneer er verkeerslichten staan.
- B Ja, maar enkel als er een verkeerslicht is dat op groen staat; zonder verkeerslicht heeft de tram altijd voorrang.
- C Ja, de voetgangers hebben voorrang omdat ze op een zebepad oversteken.

4 Moeten de voetgangers en fietsers stoppen voor de tram die rechtsaf gaat?

- A Ja, een tram die afslaat heeft voorrang op het andere verkeer, tenzij er lichten of verkeersborden staan.
- B Nee, de tram komt van links voor de fietsers en voetgangers en moet daarom wachten.
- C Nee, de voetgangers gebruiken het voetpad en de fietsers rijden rechtdoor. De tram moet van richting veranderen en moet daarom wachten.

2

De belangrijkste verkeersregels voor de tram

- Wanneer een tram nadert, mogen voetgangers niet oversteken op een zebrapad waarover een tramspoor of een trambedding loopt.
- De tram heeft altijd voorrang, behalve wanneer er verkeersborden staan die de verkeersregels aangeven en wanneer verkeerslichten of een agent het verkeer regelen.

WIST JE DAT?

Een tram is een zwaar spoorvoertuig dat niet van zijn traject kan afwijken om een hindernis te ontwijken. Bovendien heeft een tram tijdens het remmen minder grip op de sporen dan een voertuig op banden. De tram heeft dus altijd voorrang. Iets wat deze autobestuurder even was vergeten ...

De belangrijkste verkeersregels voor de bus

- Wanneer een bus nadert, mogen voetgangers niet oversteken op een zebrapad waarover een tramspoor of een trambedding loopt.
- De bus heeft altijd voorrang, behalve wanneer er verkeersborden staan die de verkeersregels aangeven en wanneer verkeerslichten of een agent het verkeer regelen.

- 1** Een bus die een halte verlaat heeft altijd voorrang.

A Nee, de bus moet altijd wachten tot er geen verkeer meer aankomt. Dat geldt binnen en buiten de bebouwde kom.

B Ja, elke weggebruiker moet een bus die een halte verlaat altijd voorrang verlenen. Dat geldt binnen en buiten de bebouwde kom.

C Buiten de bebouwde kom gelden de gewone verkeersregels en moet de bus voorrang verlenen. Binnen de bebouwde kom heeft de bus altijd voorrang op alle weggebruikers.

- 2** Aankomende fietsers moeten hier stoppen voor de busreizigers.

A Ja, de op- en afstappende reizigers hebben voorrang op de fietsers.

B Nee, de op- en afstappende reizigers moeten aan de kant wachten en de aankomende fietsers doorlaten. Ze mogen de fietsers niet hinderen.

C Nee, de aankomende fietsers mogen tussen de op- en afstappende reizigers verder fietsen, maar ze moeten daarbij wel vertragen en voorzichtig zijn.

3 Fietzers mogen hier de busstrook gebruiken.

A Ja, dat mag altijd.

B Nee, dat mag niet. Tenzij er een fietssymbool op de rijweg zelf staat.

4 Fietzers mogen hier de busstrook gebruiken.

A Ja, hier mogen de fietsers in beide richtingen op de busstrook rijden.

B Ja, hier mogen de fietsers op de busstrook rijden als ze in dezelfde richting rijden als de bus en als ze achter elkaar rijden.

C Ja, hier mogen de fietsers naast elkaar op de busstrook rijden. Er is plaats genoeg.

De belangrijkste verkeersregels voor de bus

- Een bus die een halte verlaat heeft binnen de bebouwde kom voorrang.
- Een busstrook is voorbehouden voor bussen, tenzij dat op een verkeersbord of op de rijweg anders is aangegeven. Als het is toegelaten om op een busstrook te rijden, dan fiets je achter elkaar in de rijrichting van de bus.
- Weggebruikers moeten altijd stoppen voor op- en afstappende reizigers, zodat zij het voetpad veilig kunnen bereiken.

WIE HEEFT VOORRANG?

- ▶ De leerkracht geeft je twee kaartjes, een blauw en een geel.**
Is blauw volgens jou het juiste antwoord? Steek dan het **blauwe kaartje** op.
Is geel volgens jou het juiste antwoord? Steek dan het **gele kaartje** op.

1 Wie heeft voorrang? Verduidelijk je keuze.

De tram.

De fietser, want hij komt van rechts.

.....

.....

2 Mogen de fietsers hier naast elkaar fietsen? Verduidelijk je keuze.

Ja, het is een busstrook en meteen ook een breed fietspad.

Nee, het is een busstrook waarop je mag fietsen, maar je mag er niet naast elkaar fietsen.

3 Wie heeft in de bebouwde kom hier voorrang? Verduidelijk je keuze.

De fietser.

De bus.

4 Mogen de kinderen de trambedding oversteken? Verduidelijk je keuze.

Ja, als ze snel zijn, kunnen ze de overkant nog halen voordat de tram er is.

Nee, ze moeten wachten totdat de tram voorbij is.

.....

.....

.....

4. Hoe zorg ik dat ik geen ongeval krijg?

Elk jaar gebeuren er een aantal ongevallen met bussen en trams. Daarbij zijn vaak auto's betrokken, maar ook kwetsbare weggebruikers zoals voetgangers en fietsers zijn soms het slachtoffer. De gevolgen van de ongevallen zijn in sommige gevallen best ernstig.

Bekijk de tabel samen met je leerkracht en bespreek de cijfers.

	2017						2016
	ANT	OVL	VLB	LIM	WVL	totaal	totaal
bus							
aantal ongevallen	896	517	810	266	334	2796	2659
tram							
aantal ongevallen	40	11			3	54	70

Bron: Mobiel Vlaanderen, jaarboek 2017

Wat is nu eigenlijk de oorzaak van die ongevallen met bussen en trams?
En hoe kun je ervoor zorgen dat je geen ongeval krijgt?

Is tussen bussen lopen en bumpersurfen cool?
Check de filmpjes en lees ook de krantenartikels.

Wat kunnen de oorzaken van ongevallen met bussen en trams zijn?

.....

.....

.....

Man met arm vast tussen tramdeuren

GENT – Aan het Sint-Pietersstation zat een man met de arm klem tussen de deuren van de tram.

Het incident gebeurde donderdagavond rond half acht. Een tram aan het station stond klaar om te vertrekken, toen een passagier op het laatste nippertje nog wou meerijden. De deuren gingen toe en de man kwam met zijn arm klem te zitten. De tram vertrok, maar passagiers riepen naar de chauffeur dat iemand langs de buitenkant werd meegesleurd. De tram stopte snel en de hulpdiensten kwamen ter plaatse. De man werd voor verzorging meegenomen naar het ziekenhuis.

Naar: Het Nieuwsblad 12/09/2019

Voetganger (48) steekt sporen over en wordt aangereden door tram

ANTWERPEN/BERCHEM – Een voetganger is woensdag zwaar gewond geraakt toen hij werd aangereden door een tram op de Gitschotellei. De man wilde de sporen oversteken. De tramchauffeur waarschuwde hem nog door te bellen, maar het kwam toch tot een aanrijding. Het slachtoffer botste met zijn hoofd tegen de tram en kwam ten val. Hij werd met ernstige verwondingen naar het ziekenhuis gebracht. De tramchauffeur was in shock.

Naar: Gazet van Antwerpen 17/4/2019

Vrouw (84) overleden na aanrijding met Lijnbus

KAMPENHOUT – De vrouw had de bus van De Lijn niet opgemerkt toen die over de busstrook richting Kampenhout-Sas reed. De wagen van de dame werd geraakt in de linkerflank. Op de bus zaten op dat moment een aantal inzittenden, maar daarvan raakte niemand gewond.

Naar: Het Laatste Nieuws 1/10/2019

Fietsster belandt onder tram

BORGERHOUT/DEURNE – Meisje (13) laat tram passeren, maar vergeet de tram uit de andere richting.

Een dertienjarige fietsster werd gisteren gegrepen door een tram. Het meisje liet aan de oversteekplaats een tram voorbijrijden en reed toen door, maar werd gegrepen door een tram die vanuit de andere richting kwam.

Naar: Het Laatste Nieuws 23/05/2014

3 Respect

1. Hoe ben ik een respectvolle reiziger?

Met de bus en de tram rijden is cooler dan je denkt. Ook jij kunt een steentje bijdragen aan een leuke sfeer op het openbaar vervoer: door zorg te dragen voor de voertuigen, de chauffeurs, de controleurs én voor de de andere reizigers.

▶ Bekijk de sticker hiernaast en de filmpjes Gedrag op de bus en Stormloop.

Daarin zie je heel wat zaken die niet respectvol zijn of die tegen de gedragsregels ingaan. Onthoud goed wat je allemaal ziet.

▶ Ga in groepjes zitten en doe de placemat-oefening.

In het midden staat in grote letters het woord 'RESPECT' en een vraag. Schrijf in het vak dat voor je ligt jouw eigen antwoord op die vraag. Overleg daarna met de leden van je groepje. Zijn er antwoorden die overeenkomen? Achter welk standpunt staat het hele groepje? Noteer dat in het midden van de placemat.

DOEN!

Door je aan deze elf simpele gedragsregels te houden, maak je het gebruik van het openbaar vervoer aangenaam voor je medereizigers, de buschauffeur en jezelf. Sla deze regels dus goed op. Even een regel vergeten? Geen nood, je vindt deze sticker op elke bus en tram.

	Denk aan je medereiziger: rook niet in bus, tram en schuilmuisjes.		Scan je vervoerbewijs bij iedere opstap.
	Eten of drinken doe je op je bestemming.		Wees hoffelijk en geef je zitplaats aan wie die meer nodig heeft.
	Hou het voertuig proper en vergeet je afval niet.		Schuif door en hou de doorgang vrij. Zo kan iedereen mee.
	Nadert bus of tram? Steek je hand op en hou je vervoerbewijs klaar.		Camerabewaking is er voor je veiligheid.
	Laat andere reizigers eerst afstappen, zo stap je vlotter op.		Op het voertuig betaal je contactloos.
			Bewaar je evenwicht, hou je goed vast.

Vrij naar: www.rijbewijs.nl

HOE RESPECTVOL BEN JIJ?

Je hebt nu een duidelijk beeld van wat respectvol reizen met het openbaar vervoer inhoudt. Maar hoe respectvol ben jij eigenlijk zelf wanneer je met de bus of tram reist? Onderzoek het samen met je klasgenoten.

Bespreek met je klasgenoten een aantal stellingen.

Ga in een kring zitten. Je leerkracht legt een aantal stellingen voor. Begin een gesprek op basis van die stellingen. Houd je aan de volgende **regels**:

Je krijgt het woord.

Je spreekt enkel wanneer je de spreekstok in je handen hebt.

Je spreekt vanuit je 'ik'.

Je spreekt enkel over jezelf en bijvoorbeeld niet over wat een klasgenoot of een vriend ooit deed.

Je gebruikt positieve lichaamstaal.

Je zit mooi recht, je toont interesse wanneer de anderen iets vertellen, je scheldt niet en je rolt niet met je ogen.

Je hebt recht op je eigen mening.

Je hebt een eigen mening en die mag je laten horen, maar je doet dat op een respectvolle manier.

Je reageert niet op wat iemand anders zei.

Als iemand een antwoord heeft gegeven, is het niet de bedoeling dat jij daar op reageert wanneer het jouw beurt is om te spreken.

Je mag passen.

Als je niet wilt antwoorden omdat je het moeilijk hebt met de vraag of als je nog even wilt nadenken, dan mag dat. Je geeft de spreekstok in dat geval door en je zegt dat je past.

What happens in de cirkel, stays in de cirkel.

Die regel is heel belangrijk. Je vertelt niets door van wat je klasgenoten in de cirkel vertellen. Zo zorg je voor respect en vertrouwen.

Je mag in de buitencirkel gaan zitten.

Als je moeite hebt om je aan de afspraken te houden, dan kan de leerkracht jou in de buitencirkel zetten en mag je even niets meer zeggen. Je krijgt de spreekstok dan voorlopig niet meer. Als je later denkt dat je je weer aan de afspraken kunt houden, mag je opnieuw aansluiten.

Een goedendag zeggen kost niets! Ontdek hier wat buschauffeurs Marleen en Mohamed daarvan vinden.

OE RESPECTVOL BEN JIJ?

Je hebt nu een duidelijk beeld van wat respectvol reizen met het openbaar vervoer inhoudt. Maar hoe respectvol ben jij eigenlijk zelf wanneer je met de bus of tram reist? Onderzoek het samen met je klasgenoten.

Ga een debat aan met enkele klasgenoten.

Een debat is een vorm van discussie waarbij je een stelling moet verdedigen of tegenspreken. Een goed debat voeren kan behoorlijk moeilijk zijn. Houd je daarom aan volgende **regels**:

Geef krachtige argumenten.

Een mening hebben is niet voldoende, je moet je standpunt ook uitleggen. Waarom ga je wel of niet akkoord met de stelling?

Laat je tegenstander altijd uitspreken.

Om in te kunnen spelen op wat je tegenstander zegt, moet je goed luisteren naar zijn/haar argument.

Wees respectvol.

Je hebt een eigen mening en die mag je laten horen, maar je doet dat op een respectvolle manier.

Ga nu tegenover een medeleerling zitten. De leerkracht geeft jullie een **stelling** en bepaalt wie voor de stelling is en wie tegen. Denk even na over de argumenten die je kunt geven om jouw standpunt te verdedigen. Start dan het **debat**. Je krijgt twee minuten de tijd om je medeleerling te overtuigen.

Een goedendag zeggen kost niets! Ontdek hier wat buschauffeurs Marleen en Mohamed daarvan vinden.

Als iemand te luide muziek speelt in de bus, doet mij dat niets.

Wanneer iemand me uitdaagt op de bus, haal ik fysiek uit. Het doet er niet toe of ik op een bus zit.

Op de bus mag je onnozel doen.

Gemeenschapswachten zijn geen agenten, dus ik luister niet naar hen.

Wanneer ik zie dat er een bushokje beschadigd is, meld ik dat.

In een schuilhuisje van De Lijn mag ik roken, er komt toch niemand controleren.

Wanneer ik met mijn vrienden op de bus zit, is het meestal kermis.

Ik durf van mezelf te zeggen dat ik nog nooit iemand heb gestoord op de bus.

Als er te veel volk vooraan op de bus wil stappen, stap ik in het midden op.

Zolang ik geen andere mensen stoort, mag ik gerust wat muziek op mijn gsm opzetten.

Ik laat soms een papiertje achter op de bus. Ze moeten maar vuilbakken voorzien.

Als mensen vervelend doen tegen een buschauffeur (zoals met een laserpen schijnen), dan doe ik daar iets aan.

Ik heb respect voor de buschauffeur zolang hij/zij ook respect toont voor mij.

Ik neem soms de bus, al kan ik gerust ook te voet of met de fiets gaan.

Ik sta mijn plaats niet af aan oudere mensen, want ik heb evenveel recht om te zitten en het is niet verplicht om je plaats af te staan.

Ik leg op de bus mijn voeten soms op de bank, want dat doe ik thuis ook.

Er is niets zo leuk als 'belleketrek' doen op de bus.

2. Wat zijn de gevolgen van vandalisme?

▶ **Vandalisme: doodnormaal? Ontdek het in dit filmpje.**
Bekijk ook de foto's hiernaast.

Op de bussen en trams van De Lijn zie je vaak tekenen van **vandalisme**. Sommige jongeren vinden het grappig of stoer om dingen te vernielen of te bevuilen. Maar hebben ze al eens stilgestaan bij de gevolgen? Reizen in een vuil of beschadigd voertuig is voor geen enkele reiziger leuk.

▶ **Beeld je de volgende situaties in.**
SITUATIE 1

Je gaat op een zetel zitten waar een blikje cola over werd uitgegoten of waarop iemand voor de grap een kauwgom plakte. Zou je dat leuk vinden?

SITUATIE 2

Je hebt een klein zusje dat net kan lezen. Ze vraagt jou wat 'fuck you' of een ander scheldwoord betekent, omdat het op de zetel van de bus staat geschreven. Wat zou je tegen haar zeggen?

SITUATIE 3

Je ziet dat een vrouw een kinderwagen op de tram zet. De deuren gaan dicht, maar de vrouw staat nog op het perron. Jij wilt op de noodstop drukken, maar iemand heeft die kapotgemaakt. Wat vind je daarvan?

SITUATIE 4

Er gebeurt iets ernstigs op de bus en je moet de noodhamer gebruiken. Maar ... iemand vond het een goede grap om de noodhamer mee te nemen. Hoe reageer je daarop?

Denk ook even na over de **kostprijs** van vandalisme. De Lijn moet de beschadigde materialen herstellen of vervangen. Daarvoor moeten ze de bus of tram tijdelijk uit het verkeer halen. Dat heeft grote gevolgen voor de dienstverlening, want ze kunnen niet zomaar elk voertuig op elk moment vervangen door een ander.

▶ Reken uit.

Sam heeft een bel en een zetel op de bus beschadigd en werd betrapt. Hij moet de schade vergoeden.

De Lijn
Motstraat 20
2800 Mechelen

T: 098/76 54 32
M: boetes@delijn.be

FACTUUR

Sam Deugniet
Rodebietlaan 2
6580 Bussegem

Factuurnummer: 20200197
Factuurdatum: 1 november 2020
Vervaldatum: 15 november 2020 (14 dagen)

BESCHRIJVING	KOSTEN
Beschadiging bel en zetel	
Materialen	€ 225
Werkuren (bus uit het verkeer halen, reparatie, dossier opmaken ...)	€ 112
Boete type 2 (vernieling, beschadiging)	€ 250
totaal	
btw 21 %	
totaal te betalen	

1 Hoeveel moet Sam in het totaal betalen zonder btw?

2 De btw bedraagt 21 %. Hoeveel euro is dat?

3 Hoeveel moet Sam in het totaal betalen met btw?

4 Je berekende hoeveel Sam zal moeten betalen nadat men hem betrapt op het vernielen van een bel en een zetel. Sam had net goed gespaard om iets te kopen wat hij al hele tijd wilde. Nu zal hij zijn spaarcenten moeten gebruiken om de rekening van De Lijn te betalen.
Wat zou Sam kunnen kopen voor dat bedrag?

3. Wat doe ik bij agressie?

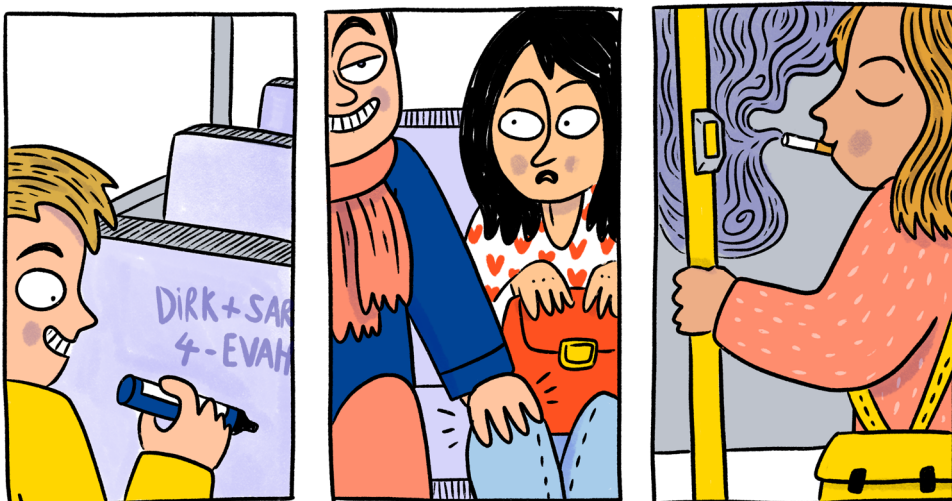
Naast onrespectvol gedrag en vandalisme kun je op de bus of de tram ook te maken krijgen met **agressie**. Sommige reizigers gedragen zich agressief tegen de chauffeurs, de lijncontroleurs of tegen andere bus- of tramgebruikers. Vaak blijft het bij schelden en roepen, maar soms gaat het verder en komt het tot trekken en duwen of zelfs tot een vechtpartij. Daarnaast kun je op de bus of tram te maken krijgen met vervelende opmerkingen, kun je zelfs lastiggevalen worden of aangeraakt worden zonder dat je dat wil.

Bekijk de cartoon klassikaal.

Bespreek wat je ziet aan de hand van de KIAM-methode:

Kijken, Interpretieren, Actualiseren, Mening.

Vertel welke vervelende situaties jij al hebt meegemaakt of wat je al hebt zien gebeuren.

JIJ BENT GETUIGE

Als je getuige bent van agressie, vandalisme, diefstal of ander ongewenst gedrag, vertel dat dan onmiddellijk aan de chauffeur. Lukt dat om de een of andere reden niet? Druk dan op de **rode alarmknop**. De chauffeur kan dan via de binnenspiegel kijken naar wat er aan de hand is. Als dat nodig is, kan de chauffeur hulp inroepen.

SOS politiehulp

Een chauffeur in nood kan met één druk op een knop een alarminstallatie inschakelen. Zo verwittigt hij de verkeersleiding van De Lijn. Meteen beginnen dan ook de richtingaanwijzers van de bus te branden. Aan de voorkant en de zijkant van het voertuig verschijnt dan de boodschap 'SOS politiehulp' op het display. Merk je die boodschap op? Verwittig dan zo snel mogelijk de politie, geef het voertuignummer door én de plaats waar je het voertuig hebt gezien.

WIST JE DAT?

Het voertuignummer is het getal van vier of zes cijfers dat je op de voor- of achterkant van de bus of tram ziet staan.

JIJ BENT SLACHTOFFER

In heel wat bussen hangen er camera's. Voertuigen met camera's kun je herkennen aan deze sticker. Als je in een voertuig stapt met **camerabewaking**, dan ga je er automatisch mee akkoord dat je wordt gefilmd.

Je hebt het recht om de camerabeelden te bekijken. Dat kan nuttig zijn wanneer je het slachtoffer bent van agressie of van ongewenst gedrag. Hoe je dat precies doet, kun je lezen in de reizigersfolder van De Lijn.

Je kunt de beelden ook via de politie aanvragen, wanneer je **aangifte** doet over wat er is gebeurd. Doe dat wel zo snel mogelijk, want de beelden worden maar 72 rijdende uren bewaard.

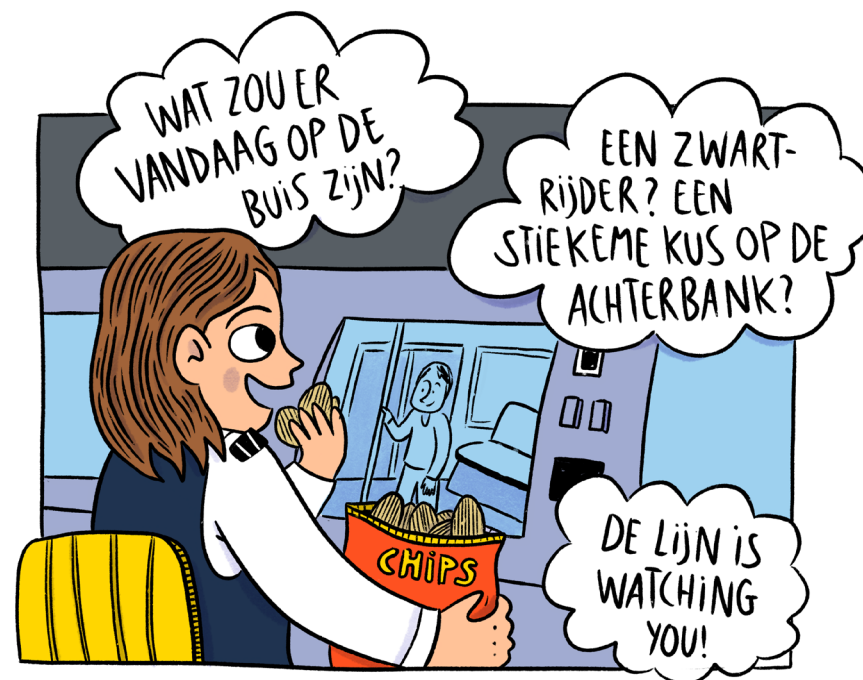
Waarop let je wanneer je een aangifte doet?

- Doe de aanvraag binnen 72 uur na het incident.
- Vermeld de plaats en het tijdstip van het incident, eventueel het voertuignummer en een omschrijving van de feiten. Ook een beschrijving van het slachtoffer, de vermoedelijke dader(s) en de plaats in het voertuig helpt bij het uitlezen van de camerabeelden.
- Hoe gedetailleerder je aangifte, hoe groter de kans op vaststellingen. Meer info vind je op www.delijn.be.

Bekijk de cartoon klassikaal.

Bespreek wat je ziet aan de hand van de KIAM-methode:
Kijken, Interpretieren, Actualiseren, Mening.

4. Welke boetes hangen er vast aan ongepast gedrag?

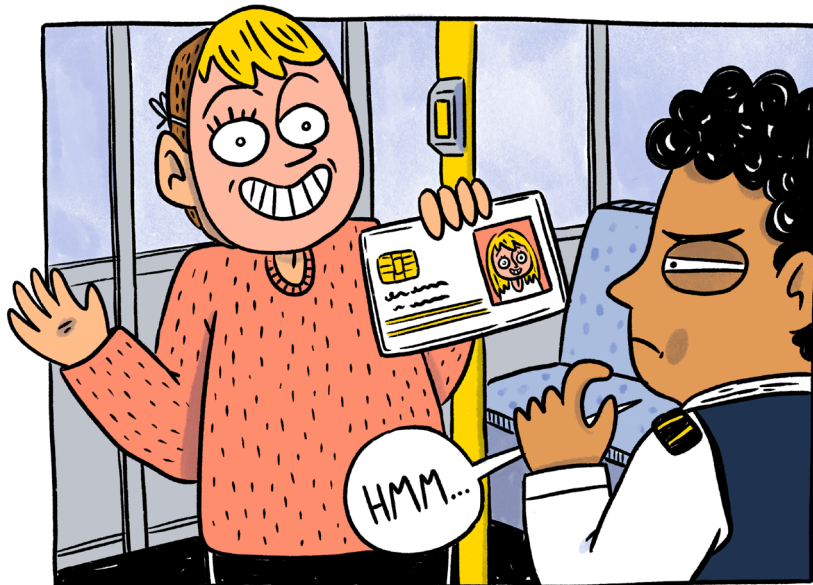
REGELS ZIJN ER OVERAL

Als jij je op school niet aan het schoolreglement houdt, dan heeft dat gevolgen. Later als je gaat werken, moet je de regels in het arbeidsreglement respecteren. Als je dat niet doet, dan zul je snel op zoek moeten gaan naar een andere job. Zelfs tijdens het sporten zijn er spelregels die je moet volgen. En wie zich niet aan de verkeersregels houdt brengt anderen in gevaar.

Al die **regels** zijn er niet om mensen te pesten, maar net om alles vlot te laten verlopen. De wereld rondom ons zou één grote chaos zijn als iedereen voortdurend zijn eigen zin zou doen.

▶ Wat als er geen regels zouden zijn? Ontdek het in dit filmpje.

Er zijn ook heel wat ongeschreven regels en afspraken die mensen met gezond verstand spontaan volgen. Jammer genoeg zijn er uitzonderingen: mensen die zich niet aan geschreven en ongeschreven regels houden.

BOETES BIJ DE LIJN

Wie met De Lijn reist, moet ook regels volgen: de reizigerscode. Wie die reizigerscode niet volgt, krijgt een boete. De grootte van de boete hangt af van het soort overtreding, maar het bedrag kan aardig oplopen.

WIST JE DAT?

Het prijskaartje van een boete voor asociaal gedrag varieert van 107 tot 500 euro. Hopelijk moet het niet zover komen. Als respect meereist, loopt alles op wieltjes. Op www.delijn.be kun je lezen wanneer je een overtreding begaat en hoeveel je moet betalen wanneer je in de fout gaat.

▶ Welke overtreding hoort bij welk type? Zoek het op en maak de interactieve oefening.

HOEVEEL BEDRAAGT DE BOETE?

Het bedrag van je boete hangt af van het type overtreding dat je hebt begaan. Het hangt er ook vanaf of je het voorbije jaar al een boete kreeg.

► Vul het juiste bedrag in.

- 1 Voor een overtreding **type 1** betaal je bij een eerste overtreding € _____, bij een tweede overtreding betaal je € _____ en als je binnen het jaar een derde overtreding begaat, betaal je € _____.
- 2 Voor een overtreding **type 2** betaal je bij een eerste overtreding € _____, bij een tweede overtreding betaal je € _____ en als je binnen het jaar een derde overtreding begaat, betaal je € _____.
- 3 Voor een overtreding **type 3** krijg je bij een eerste overtreding een verwittiging, bij een tweede overtreding betaal je € _____ en als je binnen het jaar een derde overtreding doet, betaal je € _____.

► Waar of niet waar? Omcrikel het goede antwoord.

- 1 Als je je abonnement, verminderingskaart of identiteitsbewijs vergeten bent, moet je een geldig vervoerbewijs kopen.
WAAR
NIET WAAR
- 2 Als je jouw MOBIB-kaart niet scant, stelt men een proces-verbaal op.
WAAR
NIET WAAR
- 3 Het controlepersoneel is bevoegd om jouw identiteitskaart te vragen bij een controle.
WAAR
NIET WAAR

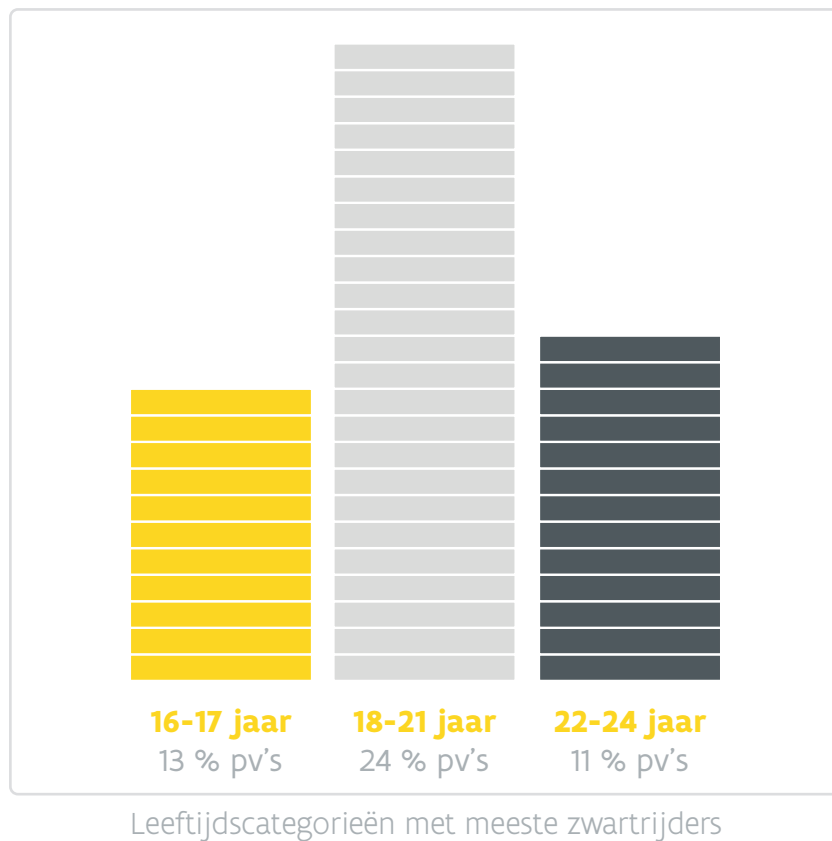
ZWARTRIJDEN

Zwartrijden wil zeggen dat je met bus of tram reist zonder dat je daarvoor een geldig vervoerbewijs hebt. Dat is een ernstige overtreding van het type 1.

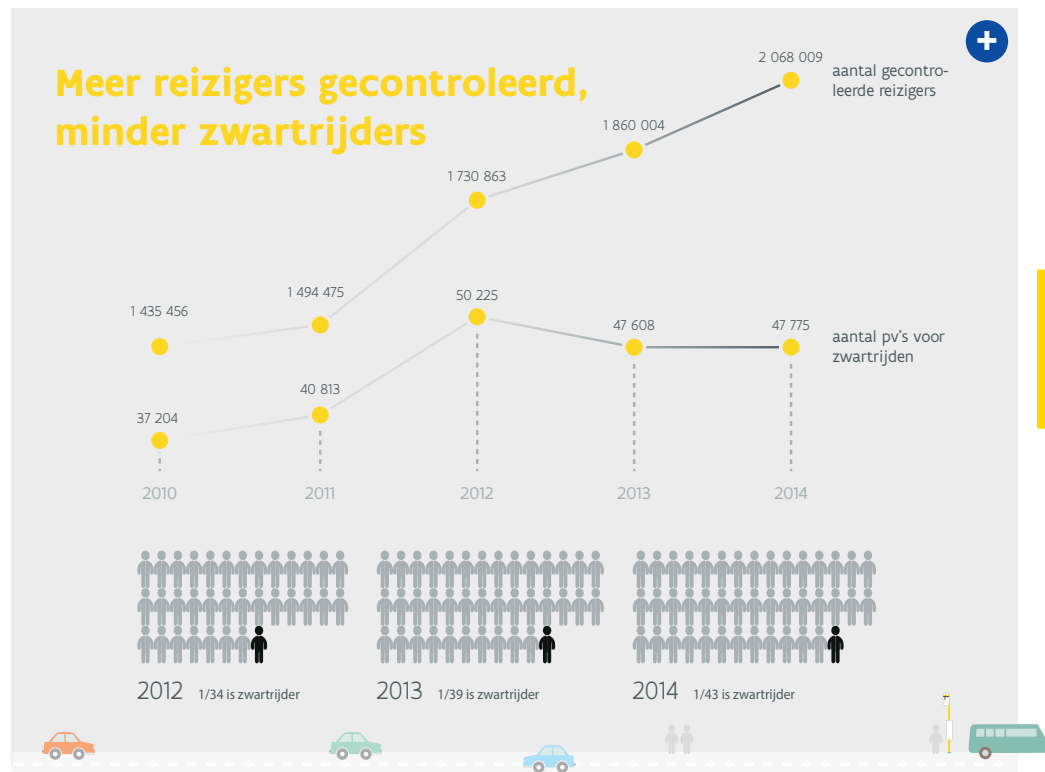
► Lees de vragen. Praat erover met je klasgenoten.

- Denk je dat er veel mensen zwartrijden?
- Waarom zou iemand zwartrijden?
- Waarom is zwartrijden een ernstige overtreding?
- Hoeveel moet je betalen als je betrapt wordt op zwartrijden?
- Welke leuke dingen kun je doen met het geld dat je verspilt aan de boete?

- ▶ Deze grafiek vertelt je meer over zwartrijden bij jongeren. Welke besluiten kun je uit de grafiek halen?

- ▶ Kijk nu naar de lijngrafiek. Wat geeft die grafiek weer?

Reken uit.

- 1 Bekijk de cijfers op de lijngrafiek. Welk percentage van het aantal gecontroleerde reizigers kreeg een proces-verbaal tussen 2012 en 2014?

2012

.....
.....

2013

.....
.....

2014

.....
.....

Wat kun je besluiten uit de berekende percentages?

.....
.....

- 2 Bereken het gemiddelde aantal gecontroleerde reizigers tussen 2010 en 2014.

.....
.....

- 3 Bereken het gemiddelde aantal reizigers dat een proces-verbaal kreeg tussen 2010 en 2014.

.....
.....

- 4 Reken je graag nog wat verder? Hoeveel procent reizigers heeft men in 2014 meer gecontroleerd dan in 2010?

.....
.....

YES YOU SCAN!

Je MOBIB-kaart scannen is verplicht bij elke op- en overstap. Waarom is het zo belangrijk om te scannen? Je vindt het misschien een stomme regel, maar bij De Lijn heeft men daar goede **redenen** voor.

De software van het scanapparaat registreert het aantal reizigers per lijn, per ogenblik van de dag. Dat is info die belangrijk is voor de dienstverlening van De Lijn. Stel dat de helft van de mensen niet zou scannen op een bepaalde tramlijn. Dan zou men bij De Lijn kunnen denken dat ze die tram beter uit de **dienstverlening** kunnen halen. Er reist toch bijna niemand mee ...

WIST JE DAT?

Scan je je MOBIB-kaart niet, dan bega je een overtreding en dan zal men een pv opstellen. Doe je het binnen het jaar opnieuw? Dan krijg je een boete.

Als jij je kaart scant, zorg je dus mee voor meer juiste informatie. Zo weet men bij De Lijn waar en wanneer het heel druk is en er dus meer bussen of trams nodig zijn. Zo kunnen ze ook bekijken op welke plaatsen en uren ze grotere voertuigen moeten inzetten, zoals harmonicabussen.

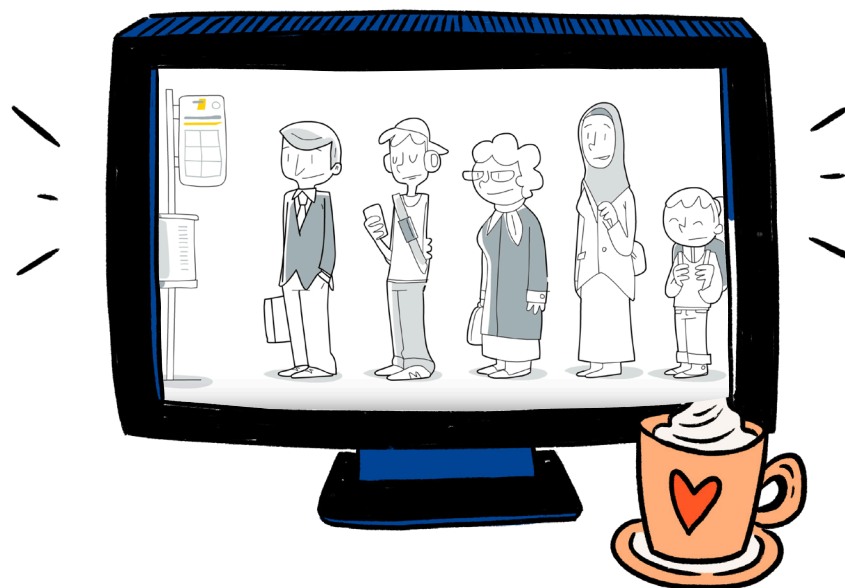
HOE SCANNEN?

Je MOBIB-kaart scannen doe je in twee eenvoudige stappen.

- STAP 1** Scan bij elke op- en overstap: houd je kaart voor de blauwe cirkel onderaan de scanner.
- STAP 2** Zodra de MOBIB-scanner je kaart herkent, verschijnt er een vinkje op het scherm. Je abonnement is dan gevalideerd. Je mag dan pas doorlopen. Bij het afstappen hoef je niet opnieuw te scannen.

Verschijnt er een rood kruis? Bekijk dan eerst de geldigheidsduur van je abonnement aan de MOBIB-scanner via de blauwe Info-toets of probeer het nog eens bij een andere MOBIB-scanner.

▶ Scannen doe je zo!

Als je MOBIB-kaart niet meer werkt of als je ze verloren hebt, dan kun je een nieuwe aanvragen. Ligt de fout bij jezelf? Dan moet je 10 euro administratiekosten betalen. Is je kaart defect en het is niet jouw fout? Ga er dan mee naar een Lijnwinkel. Daar controleren ze je kaart en krijg je een nieuwe.

4 Eropuit met De Lijn

Ondertussen heb je heel wat bijgeleerd over De Lijn. In een grote opdracht kun je nu bewijzen dat je een expert bent in alles wat met bus en tram te maken heeft. De Lijn heeft een handige brochure waarin ze alles nog eens op een rijtje hebben gezet. Die brochure kan je helpen wanneer je met de opdracht aan de slag gaat.

STAP 1

Plan een uitstap met je klas

Bepaal samen met je leerkracht waar jullie heen gaan. Jullie mogen enkel de bus en de tram gebruiken om daar te geraken. Zoek de volgende zaken op:

- de beste route;
- het meest geschikte vervoerbewijs;
- het vertrek uur aan de school;
- het uur van aankomst op de bestemming;
- het uur van terugkeer;
- het uur van aankomst bij de school.

STAP 2

Observeer, noteer en fotografeer

Tijdens de reis zul je heel goed om je heen moeten kijken. Schrijf op wat er goed gaat en wat niet. Let daarbij op de volgende zaken:

- de medereizigers;
- de toestand van de bus of tram (Zie je tekenen van vandalisme?);
- de verkeersveiligheid rondom de halte (Zijn er zebrapaden, verkeerslichten? Houdt iedereen zich aan de verkeersregels? ...).

Maak foto's van eventuele gevallen van vandalisme. Fotografeer ook veilige en onveilige verkeerssituaties.

Let op!

Foto's maken in en rond het openbaar vervoer mag je niet zomaar. Dat heeft te maken met bescherming van de privacy.

- Maak nooit foto's waar andere mensen herkenbaar op staan. Als het écht niet anders kan, vraag je die mensen om toestemming en vertel je dat je foto's maakt voor een schoolopdracht.
- Vraag met de klas toelating aan De Lijn om foto's te maken in en rond de bussen en trams. Dat is verplicht. Je kunt dat heel eenvoudig online doen. Doe de aanvraag minstens drie werkdagen op voorhand. Je krijgt dan een schriftelijke toelating. Je leerkracht zorgt ervoor dat iedereen die toelating bij heeft wanneer jullie op uitstap gaan. Een medewerker van De Lijn kan ernaar vragen.

STAP 3

Deel je verhaal

Gebruik de foto's en je ervaringen om een boeiende presentatie mee te maken. Heb je niet genoeg foto's kunnen maken? Film jezelf dan terwijl je je verhaal vertelt. Doe dat in een rustige omgeving, zodat niemand je afleidt of stoort. Bezorg het filmpje aan je leerkracht.

STAP 4

Reflecteer

Denk na over de volgende vragen:

- Wat ging er goed? Hoe kwam dat?
- Wat ging er niet zo goed? Hoe kwam dat?
- Wat kun je nog niet zo goed? Hoe kun je daaraan werken?
- Wat heb je geleerd?
- Wat zul je nooit meer vergeten? Waarom?

ORIËNTEREN

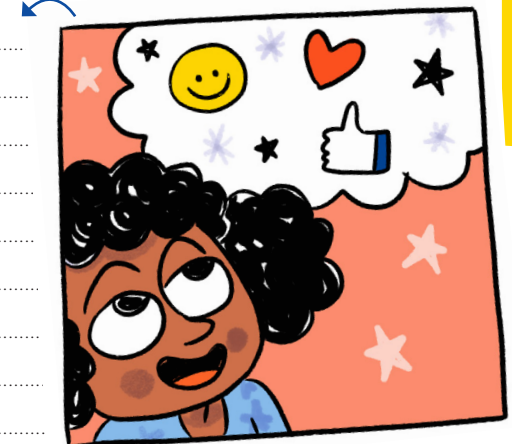
UITVOEREN

VOORBEREIDEN

REFLECTEREN

STAP 1

Plan een uitstap met je klas

Bepaal samen met je leerkracht waar jullie heen gaan. Jullie mogen enkel de bus en de tram gebruiken om daar te geraken. Zoek de volgende zaken op:

- de beste route;
- het meest geschikte vervoerbewijs;
- het vertrek uur aan de school;
- het uur van aankomst op de bestemming;
- het uur van terugkeer;
- het uur van aankomst bij de school.

STAP 2

Observeer, noteer en fotografeer

Tijdens de reis zul je heel goed om je heen moeten kijken. Schrijf op wat er goed gaat en wat niet. Let daarbij op de volgende zaken:

- de medereizigers;
- de toestand van de bus of tram (Zie je tekenen van vandalisme?);
- de verkeersveiligheid rondom de halte (Zijn er zebrapaden, verkeerslichten? Houdt iedereen zich aan de verkeersregels? ...).

Bereid op voorhand enkele vragen voor die je aan de andere reizigers kunt stellen.

- Vraag naar goede en minder goede ervaringen tijdens het reizen met De Lijn.
- Vraag toestemming van de andere reizigers om het gesprek op te nemen. Vertel dat het om een schoolopdracht gaat. Krijg je geen toestemming? Noteer de antwoorden dan kort.
- Wees altijd respectvol en beleefd. Bedank de reizigers voor hun tijd.
- Je mag ook een medewerker van De Lijn interviewen als je hem/haar niet stoort bij het werk.

Maak foto's van eventuele gevallen van vandalisme. Fotografeer ook veilige en onveilige verkeerssituaties.

Let op!

Foto's maken in en rond het openbaar vervoer mag je niet zomaar. Dat heeft te maken met bescherming van de privacy.

- Maak nooit foto's waar andere mensen herkenbaar op staan. Als het écht niet anders kan, vraag je die mensen om toestemming en vertel je dat je foto's maakt voor een schoolopdracht.
- Vraag met de klas toelating aan De Lijn om foto's te maken in en rond de bussen en trams. Dat is verplicht. Je kunt dat heel eenvoudig online doen. Doe de aanvraag minstens drie werkdagen op voorhand. Je krijgt dan een schriftelijke toelating. Je leerkracht zorgt ervoor dat iedereen die toelating bij heeft wanneer jullie op uitstap gaan. Een medewerker van De Lijn kan ernaar vragen.

STAP 3

Deel je verhaal

Gebruik de foto's en je ervaringen in een boeiend filmverhaal. Verwerk er eventueel deeltjes van je interviews in. Je vindt online verschillende mogelijkheden om een filmverhaal te maken. Werk je met een smartphone? Dan zijn er een aantal apps die je kunt gebruiken. Toon daarna je filmverhaal aan je leerkracht en je klasgenoten.

STAP 4

Reflecteer

Denk na over de volgende vragen:

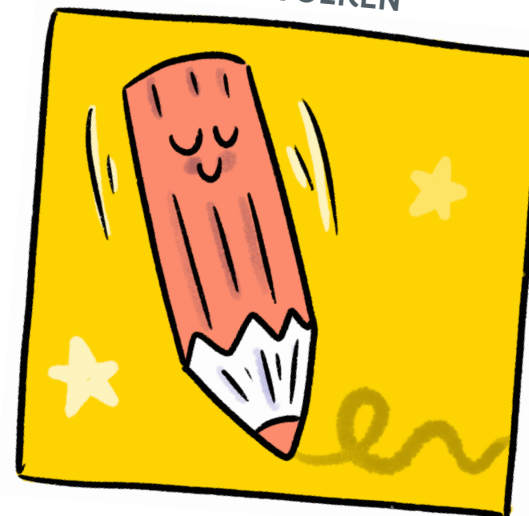
- Wat ging er goed? Hoe kwam dat?
- Wat ging er niet zo goed? Hoe kwam dat?
- Wat kun je nog niet zo goed? Hoe kun je daaraan werken?
- Wat heb je geleerd?
- Wat zul je nooit meer vergeten? Waarom?

ORIËNTEREN

Handwriting practice lines for the 'ORIËNTEREN' section.

UITVOEREN

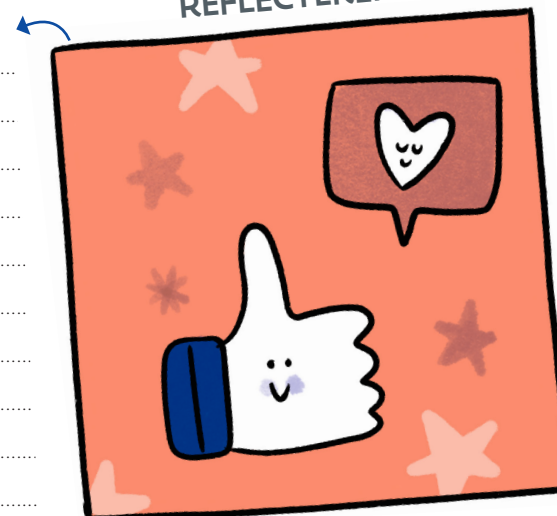
Handwriting practice lines for the 'UITVOEREN' section.

VOORBEREIDEN

Handwriting practice lines for the 'VOORBEREIDEN' section.

REFLECTEREN

Handwriting practice lines for the 'REFLECTEREN' section.

5 Doe de quiz!

▶ Heb je alles goed begrepen en onthouden? Doe de test in deze quiz.

Proficiat, je mag jezelf een ambassadeur van De Lijn noemen!
Vanaf vandaag:

kun jij je eigen uitstappen plannen met de bus en de tram

kun jij andere reizigers helpen

zul jij nooit (meer) zwartrijden

kun jij het meest geschikte vervoerbewijs kiezen

gedraag jij je veilig in en rond de voertuigen van De Lijn

houd jij je aan de gedragsregels en wijs je anderen erop als ze dat niet doen

gedraag je je niet agressief en vertoon je geen ongepast gedrag tegen het personeel van De Lijn en je medereizigers; je meldt het wanneer je anderen dat ziet doen

ben jij respectvol tegen het personeel van De Lijn en je medereizigers

verniel jij niets in en rond de voertuigen van De Lijn en meld je het wanneer je anderen dat ziet doen

ken jij de kracht van een vriendelijk woord, een compliment en een 'dankjewel'

▶ Je kennis nog verder testen? Surf naar www.derithetspel.be.

Met deze game kun je op een leuke manier bewijzen dat je weet hoe je je respectvol moet gedragen op de bus en de tram. Probeer gedurende dertig seconden zo veel mogelijk foute situaties te herkennen en aan te klikken.

DE LIJN
IS BLIJ
MET EEN
AMBASSADEUR
ZOALS JIJ!

Dit educatieve project is een initiatief van De Lijn en werd gerealiseerd door Uitgeverij Averbode.

Wat als leren altijd leuk zou zijn? Wat als spelen altijd leerrijk zou zijn? Dat zijn de vragen waarop Uitgeverij Averbode antwoordt met tools, methodes, boeken en digitale toepassingen waarmee kinderen vandaag kwalitatief leren, denken en groeien.

Leren kan en moet ook leuk zijn. Wat je leuk vindt, gaat beter, sneller en effectiever. Met die visie zijn we graag ieders leercoach in elke levensfase. Want leren stopt nooit. Ons hele leven lang verwerven we kennis en vaardigheden. Zo groeien mensen tot wetende, denkende, voelende en ondernemende volwassenen die onze samenleving versterken.

Veel leerplezier!